

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Açısından Kurumsal Yönetim İlkelerinin Değerlendirilmesi (Evaluation Of Corporate Governance Principles According To Turkish Commercial Code Numbered 6102)¹

Seçkin GÖNEN^a

Emin YÜREKLİ^b

^a Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, seçkin.gonen@deu.edu.tr

^b Yrd.Doç.Dr., Pamukkale Üniversitesi, Honaz MYO, eyurekli@pau.edu.tr

Anahtar Kelimeler

Kurumsal Yönetim,
Şeffaflık,
Kurumsallaşma.

Jel Sınıflandırması

K20, M41, M10.

Özet

6102 Sayılı TTK (Türk Ticaret Kanunu) ile kurumsallaşma ve kurumsal yönetim kavramlarının çerçevesi belirlenmektedir. Başka bir deyişle TTK, iki kavramın yasal temel bir metni olarak ortaya çıkmıştır. TTK'nın kurumsal yönetim ile ilgili bölümleri genel olarak Anglo-Sakson Hukuk Sistemi çerçevesinde oluşturulan düzenlemeler olup; şeffaflık, adillik, sorumluluk, hesap verebilirlik kurumsal yönetim anlayışı ile ilgili maddelerin temelini oluşturmaktadır.

Şirketlerin daha etkin ve hızlı bir şekilde kredi tedarik edebilmeleri ve sermaye piyasasında halka açılabilme fırsatlarını artırabilmeleri için şeffaf, açık, karşılaştırılabilir ve yüksek kalitede finansal raporlar sunulması TTK'nın ilkelerinden bazıları olarak göze çarpmaktadır.

TTK'nın oldukça önemsemiş olduğu uluslararası finansal raporlama standartlarına uygun finansal raporlar sunulabilmesi için işletmelerin kurumsal yönetim altyapılarının mutlaka tamamlanmış olmaları gerekmektedir. Ayrıca kaliteli finansal raporların ve kalite standartlarının oluşturulmasının temelinde kurumsal yönetim ilkeleri olduğu aşikardır. Bu çalışmanın amacı, kurumsal yönetim kavramını oluşturan ilkeleri TTK açısından değerlendirmektir. Çalışmada TTK'nın konuyla ilgili maddeleri incelenip, tespitler ortaya konmuştur.

Keywords

Corporate Governance,
Transparency,
Institutionalization.

Jel Classification

K20, M41, M10.

Abstract

The framework to institutionalization and corporate governance is determined by Turkish Commercial Code numbered 6102. In other words, Turkish Commercial Code has arisen as a legal full text of both concepts. Relevant parts of Turkish Commercial Code set the basis for articles about corporate governance pertaining to transparency, equity, responsibility and accountability which are formed within Anglo-Saxon law system. Moreover, in order to increase the opportunities for more and faster credit usage and going to public in capital markets; transparent, clear, comparable and high quality financial reports stands out as principles of new Turkish Commercial Code.

So as to present convenient financial reports with International Accounting Standards, businesses should complete their backgrounds for corporate governance. It's widely known that, principles of corporate governance rests on basis for producing qualified financial reports and quality standards. The aim of this study is to evaluate principles forming corporate governance concept from Turkish Commercial Code's aspect. Relevant articles in Turkish Commercial Code are scrutinized and inferences about are put forward.

¹ Bu çalışma Malatya'da düzenlenen III. Turgut Özal Uluslararası Siyaset ve Ekonomi Kongresi'nde sunulmuş ve geliştirilmiştir.

1. Giriş

Uluslararası alanda meydana gelen gelişmeler daha kullanılabilir ve uyumlu bir ticaret kanununun oluşturulmasını gerektirmiştir. Dolayısıyla 14 Şubat 2011 tarihinde 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Resmi Gazete’de yayınlanmış ve 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu şirketlere finansal raporlama, bağımsız denetim vb gibi konuların yanı sıra, şirketlerin yönetim kurullarının adil, şeffaf, hesap verebilir ve sorumluluk bilincine sahip olmak gibi nitelikler yükleyerek, kurumsal yönetim anlayışına yenilikler getirmiştir.

Bu çalışmanın amacı, kurumsal yönetim kavramını oluşturan ilkeleri TTK açısından değerlendirmek ve konuya ilişkin kavramsal bir çerçeve ortaya koymaktır. Bu amaçları gerçekleştirmek için genel olarak TTK ile Kurumsal Yönetim kavramları hakkında bilgi verildikten sonra kurumsal yönetim ilkeleri ile ilgili TTK maddeleri incelenmiş ve tespitlerde bulunulmuştur.

2. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hakkında Genel Bilgiler

14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan ve 2012 yılında yürürlüğe giren 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, taslak aşamasında iken, özellikle iş dünyasının yoğun eleştirilerine maruz kalmıştır. Ekonomi Koordinasyon Kurulu’nda yapılan görüşmeler sonucunda eleştiri alan konularda değişikliğe gidilmesi kararlaştırılmıştır. Böylece bir değişiklik taslağı hazırlanarak 18 Haziran 2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne gönderilmiştir. Söz konusu tasarı TBMM Genel Kurul tarafından 26 Haziran 2012 tarihinde 6335 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun olarak kabul edilip, 30 Haziran 2012 tarihli ve 28339 Sayılı Resmi Gazete’de ya Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne gönderilmiştir. Söz konusu tasarı TBMM Genel Kurul tarafından 26 Haziran 2012 tarihinde *6335 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* olarak kabul edilip, 30 Haziran 2012 tarihli ve 28339 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

Türk Ticaret Kanunu ile özellikle anonim ve limited şirketlerin yapısı ile ilgili çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu bu değişiklikler arasında; şirket ortaklarının sorumluluğu, yönetim kurulu üye sayısı, asgari-azami ortak sayısı, sermayenin ödenmesi, asgari sermaye, internet sitesi zorunluluğu, şirket birleşmeleri ve bölünmeleri

konuları sayılabilmektedir. Bununla birlikte, dünya ile entegre olma hedefindeki Türkiye açısından muhasebe, denetim, finansal raporlama konusunda devrim niteliğinde düzenlemelere yer verilmesi de 6012 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun özünü kurumsallaşma, şeffaflaşma ve ileri teknoloji kavramlarının oluşturduğunu göstermektedir.

3. Kurumsal Yönetim Kavramı, Önemi ve Amaçları

Kurumsal yönetimle ilgili literatür incelendiğinde konu ile ilgili birçok çalışmaya ulaşmak mümkün olmakla birlikte farklı terimlerle adlandırıldığı görülmektedir. Örneğin kurumsal yönetim kavramı yerine zaman zaman “ kurumsal yönetişim” ,”yönetişim”, “iyi yönetişim” gibi kavramlara rastlamak mümkündür. Bu süreçte Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB)' nin söz konusu bu kavramı “ kurumsal yönetim” olarak kullanması bu alanda bir genel kabul oluşmasına neden olmuştur (Kurt ve Kayacan, 2007: 3). Bununla birlikte, İMKB'nin adı 2013 yılında Borsa İstanbul (BİST) olarak değiştirilmiştir. Literatürde kurumsal yönetim kavramına ilişkin birçok tanım bulunmaktadır. Söz konusu bu tanımlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) kurumsal yönetimi; “*şirketlerin yönlendirildiği ve kontrol edildiği bir sistem*” şeklinde tanımlarken, daha geniş bir tanımlama ile de “*şirketlerin yönetimi, yönetim kurulu, hissedarları ve diğer çıkar grupları arasındaki ilişkiler demetidir*” tanımını kullanmıştır. Kurumsal yönetim, makro ekonomik politikalardan, ürün ve faktör piyasalarındaki rekabet seviyesine kadar şirketlerin faaliyetlerini yönlendiren öğelerden oluşan daha geniş bir ekonomik çerçevenin içerisinde yer almaktadır. Kurumsal yönetimin çerçevesi, esas olarak hukuki, düzenleyici ve kurumsal öğelere dayanmaktadır (OECD, 2004; Güler, 2011:97).
- Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD) tarafından kurumsal yönetim kavramı, “*bir şirketin, hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde, mali kaynakları ve insan kaynaklarını kendine çekmesini, verimli çalışmasını ve bu sayede de hissedarları için uzun dönemde ekonomik kazanç yaratarak istikrar sağlamasını mümkün kılan kanun, yönetmelik ve gönüllü özel sektör uygulamaları bileşimidir*” şeklinde tanımlamıştır (<http://tkyd.org/tr/sss-kurumsal-yonetim-nedir.html>).

Kurumsal yönetimin temel ilkeleri şeffaflık, hesap verebilirlik, sorumluluk ve adilliktir. Bu

ilkeler ışığında kurumsal yönetim bir şirketin maksimum düzeyde performanslı, karlı, başarılı ve rekabetçi olmasını hedefler. Kurumsal yönetim serbest rekabet şartlarının kurumsallaştığı gelişmiş ülkelerde 1930'lı yıllardan itibaren önem kazanmaya başlamış ve son yirmi yılda OECD, Dünya Bankası, kurumsal yatırımcılar, borsalar ve uluslararası sermaye piyasalarının etkisiyle birçok ülkede kurumların yönetilme biçimini belirlemiştir.

Kurumsal yönetim kavramının günümüz işletmecilik dünyasında büyük önem kazanmasının temel nedenlerinden biri kurumsal yönetim politikalarının yetersizliği ile orantılı olarak küresel finansal krizlerin ve skandalların yaşanmasıdır. Gelişmiş ülkelerde konuya özen göstererek yatırım ve kredi tahsisinden önce etkin ve kaliteli bir kurumsal yönetim uygulamasının olup olmadığını kontrol edilir hale gelmiştir (Elitaş vd.2012: 34).

Kurumsal yönetim kavramının temel amaçları; işletmelerin kurumsal performansının yükseltilmesi ve işletmeyle ilgili çıkar grupları arasında uyumun meydana getirilmesi olarak ifade edilmektedir. Bu amaçlardan birincisine, işletmenin faaliyetlerini etkin ve başarılı bir şekilde yürütülerek uygun ve teşvik edici bir ortamın oluşturulmasıyla ulaşılabilir. Söz konusu bu amaçlardan ikincisi ise, gücün kötü bir şekilde değerlendirilmemesi, yolsuzlukların engellenmesi, yönetimin alacağı kararlarda şeffaflığın oluşturulması ve işletme içi çıkar gruplarının işletme dışındaki gruplara yatırım kararlarını zorla kabul ettirmelerini kısıtlamakla gerçekleştirilir (Kaderli ve Köroğlu, 2014, 23).

Görüleceği üzere, kurumsal yönetim tüm çıkar gruplarının korunması ve çıkar grupları arasındaki ilişkilere yönelik kuralların düzenlenmesini gündeme getiren bir kavramdır. Gerek kamunun gerekse özel sektörün kurumsal yönetim politikalarının yeterli olmadığını görmesi kurumsal yönetim kavramının önemini arttırmıştır. Kurumsal yönetim ile birlikte kurumsal performans ve hissedar kazancının arttırılması ile birlikte yatırımcı haklarının korunması amaçlanmaktadır.

4. Kurumsal Yönetimin İlkeleri

Kurumsal yönetim ilkelerinin özünde, şirket paydaşlarının şirketle ilgili haklarının korunması yer almaktadır. Şirket paydaşlarının şirketle ilgili temel bilgi gereksinimi finansal raporlama ile sağlanacağı için, finansal tablolar önemli bir araç olarak değerlendirilecek ve böylelikle kurumsal yönetim ilkeleri etkin bir şekilde

uygulanabilecektir (Arı, 2008: 47). Kurumsal yönetim ilkeleri ve özellikleri aşağıdaki gibidir:

- **Adillik (Fairness):** Bu ilke yönetimin tüm faaliyetlerinde, pay sahipleri ve çıkar gruplarına eşit yaklaşmasını ve olası çıkar çatışmalarının önüne geçilebilmesini ortaya koymaktadır (SPK, 2005: 3). Söz konusu bu ilkenin uygulanabilmesi, şirket yönetiminin faaliyetlerinde objektifliği ve güvenilirliğinin adeta bir güvencesi olarak görülür. Ayrıca bu kavramın yalnızca yöneticiler ya da paydaşlar açısından ele alınmaması gerekir. Başka bir deyişle şirketin tüm çalışanlarına karşı adil bir politika uygulanmalıdır. Terfi, ücret, iş güvenliği vb. konularda çalışanlar arasında herhangi bir ayrıma gidilmemelidir (Sönmez ve Toksoy, 2011: 65).
- **Şeffaflık (Transparency):** Bu ilke, şirket için büyük önem taşıyan ticari sır niteliğindeki ve henüz topluma duyurulmamış bilgiler dışında olmak üzere, şirketin gerek finansal gerekse de finansal olmayan bilgilerin, yasal bir zeminde zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, ihtiyaçları giderebilir ve düşük maliyetle hızlı ulaşılabilir bir biçimde kamuya duyurulmasıdır (SPK, 2005: 3).
- **Hesap Verebilirlik (Accountability):** Bu ilke; şirketin yönetim kurulu üyelerinin ortaklığın pay sahiplerine karşı yapılan faaliyet ve uygulamalar ile ilgili olarak hesap verme zorunluluğunu ifade etmektedir (SPK, 2005: 3). Bu ilke ile aynı zamanda yönetim kurulunun yetki ve sorumluluklarının sorgulanabilirliği ve finansal tablolarda sunulan bilgilerin doğrulanabilirliği gösterilmektedir (Gör vd, 2016:675).
- **Sorumluluk (Responsibility):** Bu ilke; şirket yönetim kurulunun şirket adına aldığı kararlar ile söz konusu bu kararların sonuçları doğrultusunda yaptığı tüm faaliyetlerin kanunlara, ilke ve kurallara, şirket ana sözleşmesine ve şirketin kendine özgü kurallarına uygunluğunu ve bunun kontrolünü ifade etmektedir (SPK, 2005: 3). Başka bir deyişle bu ilke ile, şirket yönetim kurulunun imza attığı her iş ve işlemle ilgili sorumluluğu ortaya konmaktadır (Yılmaz ve Kaya 2014: 22).

5. Kurumsal Yönetim Anlayışının Gelişimi

Kurumsal yönetim kavramı, ilk olarak gündeme ABD’de 1930’ların Büyük Buhran’ından sonra gelmeye başlamış, ardından İngiltere ve özellikle 1990’larda Kıta Avrupa’sında ve özellikle de Asya’da önemli bir tartışma konusu olarak ele alınmıştır. Özellikle Amerikan ve İngiliz sermaye piyasalarında oldukça etkili bir hale gelen ve “kurumsal yönetim” gibi yeni bir olgu olan “kurumsal yatırımcılar (institutionalinvestors)”ın artan önemi, “kurumsal yönetim” kavramının doğmasında ve gelişmesinde büyük bir rol oynamıştır (Kahraman, 2008:9).

Kurumsal yönetim kavramı ilk kez İngiltere’de Sir Adrian Cadbury başkanlığında bir komite tarafından hazırlanan Cadbury raporu ile tartışılmaya başlanmıştır (Cadbury, 1992; Tekbaş ve Güzeldere, 2015:6). Kurumsal yönetim uygulamalarında; Dünya Bankası, OECD ve bu iki kuruluşun özel sektör temsilcilerinin katılımı ile oluşan Küresel Kurumsal Yönetim Forumu öncü niteliğinde bir rol oynamıştır (Doğu, 2003:1, Karadeniz, 2015:68).

Kurumsal yönetim kavramı 2000’li yılların başlarında gerçekleşen finansal krizler ile tartışma ve araştırma konusu olmaya başlamıştır. Özellikle ABD’de Enron, WorldCom, Adelphia, Xeroxs, Tyco ve Avrupa’da Parmalat şirketlerinde gerçekleşen yönetim esaslı muhasebe skandalları ile üst düzey yöneticilerin baş aktör olarak kabul edildiği küresel finansal kriz, kurumsal yönetim anlayışının önemini arttırmıştır (Gökgöz, 2012:323-324). ABD’den sonra Avrupa’da da birçok firmada gerçekleşen skandallar, finansal raporlamanın, denetimin ve kurumsal yönetimin gözden geçirilmesini gerektirmiştir. Dolayısıyla Avrupa Komisyonu, 8. Direktifi (8th Company Law Directive) modernize eden bir yönerge (The Commission’s Communication of 21 May 2003 on “Modernising Company Law and Enhancing Corporate Governance in the European Union”) hazırlayarak Parlamento’ya sunmuştur (Güngör ve Küçükaya, 2012).

Kurumsal yönetimin işletmelere ve ülke ekonomisine sağladığı olanaklar anlaşıldıkça birçok ülke kendine özgü kurumsal yönetim ilkelerini oluşturmaya başlamış ve kurumsal yönetim ilkelerine sahip ülke sayısı hızlı bir artış göstermiştir. Dünya Bankası ve OECD tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda yayınlanan ilkeler, 2004 yılında revize edilmiştir.

Türkiye’de kurumsal yönetime ilişkin çalışmaların temeli 2003 yılında SPK tarafından yayımlanan *Kurumsal Yönetim İlkeleri*’dir. Dünyadaki uygulamalara paralel olarak, başta 1999 yılında yayımlanan OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri olmak üzere dünyada

benimsenmiş esaslar ve ülkemizin kendine özgü koşulları dikkate alınarak hazırlanan bu ilkeler, daha sonra yaşanan gelişmeler doğrultusunda Şubat 2005'te yeniden gözden geçirilmiştir (Toraman ve Abdioğlu, 2008:98). Ayrıca Tayvan, Japonya, Kore, Filipinler gibi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kurumsal yönetim derecelendirme çalışmaları yapılmış ve bu çalışmalarda StandardandPoors kurumsal yönetim endeksi meydana getirilmiştir. Söz konusu bu endeks ile ilgili bilgiler ancak yüksek üyelik aidatları ile temin edilebilmektedir. Dolayısıyla Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi (XKURY) bilgileri herkesin kullanımına açık olan endekslerden biri olarak dikkat çekmektedir (Esendemirli ve Acar, 2016:626-627). BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'nin temel amacı; "Yakın İzleme Pazarı" ile "C" ve "D" listesi dışında hisse senetleri BİST pazarlarında işlem gören ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum notu 10 üzerinden en az 7 ve her bir ana başlığa yönelik 6.5 olan şirketlerin fiyat ve getiri performanslarının ölçülmesidir (<http://www.borsaistanbul.com/endeksler/bist-pay-endeksleri/kurumsal-yonetim-endeksi>) Kurumsal yönetim ilkelerini uygulayan şirketlerin dahil olduğu bu endekste işlem görmek isteyen şirketler SPK tarafından lisanslandırılan derecelendirme kuruluşları aracılığı ile "Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi" olarak BİST'e bildirebilmektedirler (Akdoğan vd. 2016:5-7).

2012 yılında yürürlüğe giren TTK ile kurumsal yönetim ilkelerinin unsurlarını kapsayan düzenlemeler getirilmiştir. Böylece kurumsal yönetimin yasal yelpazesi genişletilmiştir. 2002 yılında Avrupa Birliği tarafından yapılan düzenleme ile birlikte halka açık tüm şirketlere 2005 yılından itibaren uygulanan uluslararası finansal raporlama standartları (UFRS)'da söz konusu bu yelpazenin önemli bir bileşenini oluşturmaktadır (Aktaş ve Karğın, 2013:63).

6. Kurumsal Yönetim İlkelerinin TTK İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi

Bağımsız denetime tabi şirketler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu gereği 1.1.2013 itibarıyla Türkiye Muhasebe Standartları'na göre dönem sonlarında finansal tablolar hazırlamak zorundadırlar. Bu zorunluluk TTK'nın Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)'na verdiği önemi ifade etmektedir. Dolayısıyla TTK tutulması zorunlu defterlerde olmasa dahi finansal tabloların raporlanmasında ve hazırlanmasında muhasebe standartlarına oldukça değinmiştir.

Kurumsal Yönetim ilkelerinin adeta çerçevesini ortaya koyan bir yasa konumundaki TTK ile birlikte geniş kapsamlı ilkesel ve somut düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Başka bir

deyişle, bu kanun, kurumsal yönetim ilkelerini sadece borsa şirketlerine özgülememiş, onları aynı zamanda anonim ve limited şirketler hukuku ile ilişkilendirilmiş, somutlaştırmış ve yaygınlaştırmıştır (Tunalı, 2012:78).

Küreselleşen ticari hayata uyum sağlama konusunda önemli bir adım olan TTK'nın kurumsal yönetim ilkelerinde getirdiği yenilikler genel olarak şirketlerin düzenleyici ve denetleyici yapılarının yetkilerinin boyutunda gerçekleştirilen değişikliklerdir. Dolayısıyla TTK ile bu yapılara yeni işlevler eklenmiştir. Bu konuda Çıtak ve Selvi (2013) yaptıkları çalışmada, TTK'nın kurumsal yönetim ilkeleri ile ilgili olarak yer alan maddelerinin muhasebe ile ilgili olanlarını incelemişlerdir. Bu bağlamda; yönetim kurulları, iç kontrol, denetim komitesi, iç denetim, riskin erken saptanması ve yönetimi ile özel denetim konularını ele almışlardır. Ayrıca 6335 sayılı Kanun doğrultusunda kurumsal yönetim ilkeleri ile ilgili yapılan değişikliklere de yer vermişlerdir.

TTK' nın gerekçesinde belirtildiği üzere Kanun hazırlanırken dikkate alınan Cadbury Raporu ile anlaşılan Kanunun kurumsal yönetim ile ilgili hükümleri içeren maddelerinin çerçevesi Anglosakson Hukuk Sistemidir. Böyle bir durumda, yazılı bir hüküm bulunmaksızın uygulamada sürekli şekilde var olan teamüllerde hukuki bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle kurumsal yönetim ilkeleri gereğince şirketlerin gerek yönetim kurulu yapısı gerekse yetki belirleme esasında düzenledikleri yönetmelik, iç tüzük gibi metinler yaşanabilecek anlaşmazlıklarda hukuki dayanak olarak kabul edilecektir (Tunç, 2011:103).

TTK'nın 375. maddesinin (c) fıkrasında şirketlerin yönetim kademesinin şema ile gösterilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Kanunda yine şirketlerin denetim ve kontrol faaliyetlerinde etkinliğinin artırılması amacıyla şirketlerde iç denetim birimlerinin oluşturulması hükme bağlanmıştır. Kanunun 375. maddesiyle bağlantılı olarak 366. maddede belli iş ve işlemlerin yerine getirilmesi amacıyla, kadrosunda şirketin üst yönetiminden kişilerinde olacağı komite ve komisyonların oluşturulabileceği belirtilmektedir. Oluşturulacak bu komite veya komisyonlar, iç denetim faaliyetlerini yürütmek, yönetim kurulunun sorumluluğunda gerçekleşen iş ve işlemlerin takibini yapmak, yönetim kurulunun rapor hazırlaması gereken konularda raporu tasnif etmek gibi misyonu bulunabilmektedir (Alsan, 2012: 20).TTK'da iç denetim biriminin kurulması konusunda herhangi bir zorunluluk getirilmemesine rağmen, denetim komitesinin oluşturulmasının söz konusu işletmedeki iç denetim bölümünün etkinliğini ve

güvenilirliğini maksimum düzeye çıkarması muhtemeldir. Böylece hesap verebilirlik, şeffaflık ve sorumluluk ilkelerinin denetim komitesinin oluşturulduğu işletmelerde etkinliği de yükselecektir (Çıtak ve Selvi, 2013:152).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile kurumsal yönetimin dört ilkesi olan şeffaflık, adillik, hesap verilebilirlik ve sorumluluk zorunlu uygulama esasına dönüşmektedir. Şeffaflık ilkesi ile, kamunun aydınlatılması çıkar ve pay sahiplerine düzenli olarak bilgi verilmesi ile ilgili olarak bilgilendirme politikalarının oluşturulması, finansal tablo ve raporlarla alınan kararların iş sonuçlarına olası etkilerinin açıklanması hedeflenmektedir (Bilen vd. 2014: 37).TTK'da şeffaflık ilkesi bakımından en önemli gelişmeler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Narbay ve Sönmez, 2016:402-405):

- Elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetlerinin düzenlenip, internet teknolojilerinin piyasa entegre edilmesi
- Denetime tabi tüm şirketlerin internet sitesi açması ve söz konusu bu sitede finansal raporlarını, yapısal değişikliklerini, mahkeme kararlarını ve genel kurul kararı gibi bilgileri açıklamaları
- Genel kurul, yönetim kurulu ve pay sahiplerinin kendi aralarındaki toplantılarının online olarak yapılabilmesi
- Ticari defter tutma yükümlülüğünün düzenlenerek finansal piyasalardaki ticari faaliyetlerin takip edilmesi
- Risk yönetim sistemlerinin geliştirilmesi
- Bağımsız denetim kuruluşları ile daha güvenilir bilgilerin kamuya açıklanması
- Özel denetim uygulamaları

Adillik ilkesi gereğince, hisse sahiplerinin şirkete borçlanması yasaklanmaktadır. Bununla birlikte şirket pay sahipleri arasında imtiyazlı paya sahip olunması sınırlanmıştır. Kurumsal yönetimin bir diğer ilkesi olan hesap verilebilirlik ilkesi gereğince iç ve dış denetimle ilgili hükümler yer almaktadır. Hesap verilebilirlik ilkesi şirketlerin uluslararası standartlarda denetimin yapılması ve bağımsız denetmenlerce tarafsızlık ilkesi gereğince denetimin gerçekleştirilmesini zaruri kılmaktadır. Aynı zamanda hesap verilebilirlik ilkesi risk durumlarında şirketin en az zararla kurtulmasını hedeflediği söylenebilen riskin erken teşhisi komitesinin kurulmasını öngörmüştür (Güngör ve Küçükçaya, 2012, s.10). Ayrıca, kanunda azınlık haklarının korunmasına yönelik olarak "özel denetim" konusuna yer verilmiştir. Kanun'da özel denetim konusu ile ilgili belirtilen

hükümler adillik, hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkeleri ile ilgilidir (Çıtak ve Selvi, 2013:154).

Şirketlerin riskleri erken teşhis etmek amacıyla kuracağı komite doğrudan Yönetim Kurulu Üyeleri'ni oluşturan üyelerin görevlendirilmeleri sonucunda kurulabileceği gibi yönetim kurulu dışında yer alan kişilerden de oluşabilmektedir. Bu durum özellikle anonim şirketlerde zorunlu olan bir komitenin kurulmasında kolaylıkların sağlanması olarak algılanabilir. Risklerin erken teşhisi komitesini oluşturan üyeler şayet şirket yönetim kurulundan atanmışlar ise komite "*Şirket Yönetim Kurulu Üst Düzey Yönetim ve bunun dışındakiler*" şeklinde ikiye ayrılır. Bu durumda komite, yönetim kurulunun tespit ettiği hedeflere göre iki ayda bir toplanarak rapor hazırlar (Tunç, 2011: 108-109).

Kurumsal yönetim ilkelerinden söz eden TTK'nın 1529. maddesinde, ilkeler hakkında herhangi bir düzenleme öngörülmemiş, halka açık anonim şirketlere yönelik olarak kurumsal yönetim ilkelerine yönelik düzenleme yapılması konusunda SPK'nın yetkisi vurgulanmıştır (Kendigelen, 2012:602)..

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, TTK hükümleri büyük ölçüde kurumsal yönetim ilkelerini içermektedir. Kurumsal yönetim ilkelerinin TTK'da yer alması ve yaygınlaşması söz konusu ilkelerin uygulanmasında uluslararası normların yakalanması faaliyetlerinde artış sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

7. Sonuç

İşletmelerin uluslararası platformlarda rekabet gücünü arttırmak, sermaye piyasalarında etkin bir rol almasını sağlamak ve sürdürülebilirliğini gerçekleştirmek gibi amaçlarla yürürlüğe giren Türk Ticaret Kanunu'nun özünde kurumsal yönetim anlayışı bulunmaktadır. Bu bağlamda şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk gibi kurumsal yönetim ilkelerinin önemi yeniden gündeme gelmiştir.

Çalışmamızda, kurumsal yönetim ilkeleri TTK çerçevesinde değerlendirilmiştir. Söz konusu bu değerlendirmeler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Şeffaflık ilkesi ile kamunun aydınlatılması ve pay sahiplerine bilgi verilmesi sağlanmıştır.
- Adillik ilkesi ile pay sahiplerinin şirkete borçlanması yasaklanmış ve pay sahipleri arasında imtiyazlı paya sahip olunması sınırlanmıştır.

- Hesap verebilirlik ilkesi, azınlık haklarının korunması, riskin erken teşhis komitesinin oluşturulması sağlanmıştır.
- Sorumluluk ilkesi,yönetim kurullarının yetki ve sorumluluklarının tanımlanması; yönetim kurulları işleyiş süreçlerinin belirlenmesi, iç kontrol, iç denetim, denetim komitesi ve riskin erken saptanması gibi konularla ilişkilidir.

Gelecekte yapılacak çalışmalarda tüm ilkeler esas alınarak geniş çaplı bir alan araştırması gerçekleştirileceği gibi, uluslararası alanda yapılan bilimsel çalışmalarla karşılaştırmalar da yapılabileceği tarafımızdan önerilmektedir.

Kaynakça

AKDOĞAN, N. GÜLHAN, O. ve AKTAŞ, M. (2016). Borsa İstanbul'da Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Düzeyinin Bağımsız Denetçi Görüşlerine Etkisi ve Bağımsız Denetim Piyasa Yapısı Ulusal Pazar-Gözaltı Pazarı-Kurumsal Yönetim Endeksi Karşılaştırması, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Cilt:18, Özel Sayı-1, ss.1-22.

AKTAŞ, R. ve KARĞIN, S. (2013), Muhasebe Eğitimi Yapan Yükseköğretim Kurumlarında Kurumsal Yönetim Derslerinin Durum Analizi, XXXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya, s.62-80.

ALSAN, M. (2012). Yeni Türk Ticaret Kanunu ve İşletmeler Getirdiği Sorumluluklar, KPMG International

ARI, M. (2008). "Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlamanın Güvenilirliği", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Ekim Sayısı

BİLEN A., SOLMAZ H. ve ÇEVİK S. (2014) Yeni Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Muhasebe ve Finansal Tablolarda Oluşan Değişiklikler, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,Cilt:2 Sayı: 6, ss. 15-42.

CADBURY, A., (1992), The Report on The Financial Aspects of CorporateGovernance,.

ÇITAK, N. ve SELVİ, Y. (2013), Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Kurumsal Yönetimin Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Uygulanabilirliği, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi, Yıl.24, sayı:74, ss. 144-163.

DOĞU, M. (2003), Kurumsal Yönetim Düzenlemeleri, SPK Meslek Personeli Derneği Dergisi, Sayı.8.

ELİTAŞ C., YILDIZ F. , KARAKKOÇ, M. ve ÖZDEMİR S. (2012), Kurumsal Yönetim Endeksi:

Kredi Derecelendirmesi Üzerine Bir Model Önerisi, Gazi Kitabevi, Ankara.

ESENDEMİRLİ, E. VE ACAR, E. (2016). Finansal Performans ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notları: Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi 2013-2014 Yılları Karşılaştırması, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Cilt:18, Özel Sayı-1, ss.625-671.

GÖKGÖZ A. (2012) Küresel Finansal Krizin Muhasebe Temelli Nedenleri Bağlamında Kurumsal Yönetim ve Muhasebe Meslek Etiğinin Önemi, Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt.26, Sayı.3-4.

GÖR, Y. TERZİ, S. ve ŞEN, K.İ (2016). Şeffaflık Açısından Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Finansal Raporlamanın Süresi Üzerine Etkisi: Borsa İstanbul Örneği, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Cilt:18, Özel Sayı-1, ss.673-705.

GÜLER, Ender.; (2011), "Faaliyet Alanlarının Kapsamına Göre Ayrılmış Bağımsız Denetim Firmalarının Uluslararası Denetim Standartları ve Kurumsal Yönetim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma", Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı.21, ss.95-117.

GÜNGÖR F. ve KÜÇÜKKAYA M., (2012). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Getirdiği Yenilikler, Ernst&Young

KADERLİ Y. ve KÖROĞLU Ç. (2014) İşletmelerde Muhasebe Bilgi Sistemi İle Kurumsal Yönetim Anlayışı Arasındaki İlişki, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:63, ss.21-37.

KAHRAMAN, C.; (2008), "Kurumsal Yönetim Anlayışının Özel Sermayeli Bankaların Yapısı ve İşleyişi Üzerine Etkileri", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilimdalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

KARADENİZ, Y. (2015), Bağımsız Denetim Açısından Kurumsal Yönetim ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İlişkilerinin İncelenmesi: Denetim Kuruluşları Üzerine Bir Araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilimdalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çanakkale.

KENDİGELEN A. (2012), Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler ve İlk Tespitler, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul.

KURT, M. ve KAYACAN M. (2007), Bir Yönetim Pratiği Olarak Kurumsal Yönetim ve

Türkiye’de Yayılımı, Türkiye’de İşletmecilikte Yeni Perspektifler, Ankara.

NARBAY, Ş ve SÖNMEZ (2016), Kurumsal Yönetimde “Şeffaflık” ve Türk Ticaret Hukukundaki Uygulamaları, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Cilt:18, Özel Sayı-1, ss.369-417.

OECD; (2004). Principles of Corporate Governance.

SÖNMEZ, A. ve TOKSOY A.; (2011), “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Türkiye’deki Aile İşletmelerine Uygulanabilirliği”, Maliye Finans Dergisi, Yıl:25, Sayı:92, ss.64–80.

SPK, Sermaye Piyasası Kurulu, (2005), Kurumsal Yönetim İlkeleri, Şubat.

TEKBAŞ. Ş.M. ve GÜZELDERE, H. (2015), The Corporate Governance and Their Effect on Public Companies, Journal of Economics, Finance and Accounting – Volume: 2 Issue: 1

TORAMAN, C., ABDİOĞLU, H.; (2008). “İMKB Kurumsal Yönetim Endeksinde Yer Alan Şirketlerin Kurumsal Yönetim Uygulamalarında Zayıf ve Güçlü Yanları: Derecelendirme Raporlarının İncelenmesi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 40, ss: 96-110.

TUNALI, A. (2012). Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Kurumsal Yönetim İlkeleri, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı:366, ss.76-82.

TUNÇ,F. (2011). Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Kurumsallaşmayla İlgili Düzenlemeler, X. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, IV. Uluslararası Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, Kurumsallaşma ve Denetim Konferansı, Antalya, ss.103-109.

Türk Ticaret Kanunu Genel Gereğe, www2.tbmm.gov.tr/d22/1/1-1138.pdf, Erişim: 03.05.2016.

YILMAZ R.ve KAYA M. (2014) Kurumsal Yönetim İlkelerinin Muhasebe Etik Kuralları İle İlişkisi, İşletme Bilimi Dergisi Cilt:2 Sayı:1

<http://www.borsaistanbul.com/endeksler/bist-pay-endeksleri/kurumsal-yonetim-endeksi>) (Erişim Tarihi:15/08/2016)

<http://tkyd.org/tr/ss-kurumsal-yonetim-nedir.html> (Erişim Tarihi:01/08/2016)